

TABANA NI BULA

COVID-19 IVAKASALA ENA VEISIGA - VAKARAUWAI, MAJI 21 2020

Na wiliwili ni tamata esa vakadeitaki, nira tauvi COVID-19 ena noda vanua e toka ga ena 1. Yacova mai ika 20 ni siga e sega tale ni dua na kisi vou. Na Matanitu ena kacivaka na ivakasala ena gauna totolo kevaka edua na veisau.

Na Minisitiri ni Bula kei na Veiqaravi e Valenibula esa vakadeitaka e rua na tikina bibi ni matetaka na COVID-19 oya na Tuvatua ni Vakavakarau keina Veivakacokotaki ka sa vakamura vakamalua na veitikotiko ni lewenivanua esa tauvi ira ka sa tara na vale ni nodra laurai na lewenivanua.

Na gauna ga esa vakadeitaki kina edua na kisi, me vakai ira na veimate dewa vaka na misila keitou sa na vakamura na nodra itikotiko me rawa ni sabaya na kena tete ena loma ni tikotiko.

Keitou veitaratata kei ira na tamata tauvi ira na mate ka mera vukei keitou ena nodra kunei na lewenivanua era a veitaratara tiko ena loma ni gauna erawa ni dewavi ira kina na mate.

Kevaka e tiko eso na nodra veiwekani voleka ka rawarawa na kena dewavi ira na mate oqo, e ratou na vakamura na neitou timi nodra dui tikotiko.

Kevaka era vakaraitaka eso na vakatakilakila ni mate, keitou sa na lakovi ira saraga ka vakatulewa matau ena nodra qaravi – ka wili kina na nodra vakatikitikitaki ena veiqaravi vakavalenibula ka tovolei kevaka era sa tauvi COVID-19.

Kemuni na veiwekani voleka oya o kemuni oni sa sotasota vata vakavoleka kei ira na tauvi ira na mate oqo ena loma ni 15 vakacaca na miniti, se o ira era wasea vata edua na vanua kei ira na tauvi ira na mate.

Keitou sega ni vakasaqarai ira na lewenivanua era veisotari kei ira oqo ena loma ni gaunisala se tauni se sitoa baleta ni na malumu na pasede ni vakadewataka na mate. Ena vaka lusi gauna walega ni neitou vakayagataka na neitou misini ni veivakatovolei.

Kevaka oiko edua drau sa veitaratara kei koya na tauvi mate, kua ni waraki ratou neitou timi, sa dodonu mo vakatikitikitaki iko ena nomu vale, ka sega ni veitaratara keina dua tale na tamata wilikina na vuvale. Kevaka osa tekivu vakila nio sega ni bula vinaka ena gauna oqo, lako yani kina dua na neitou vale ni dikevi mo laki qaravi kina.

Edua talega na ituvatuva oya na kena tauyavutaki na vale ni dikevi ni matetaka, ka vukei keitou ena neitou kunei ira na tauvi mate, ka vakakina nodra taqomaki na noda valenibula mai na vei ira tauvi ira na mate. Na matetaka edua na vakatakilakila ni mate oqo.

E rua na vale ni noda dikevi oqo erau sa dola mai Lautoka ka vakakina ena veiyasai Viti.

Kevaka o tiko mai Lautoka ka o vakila tiko na matetaka e dodonu mo lako kina vale ni dikevi matetaka – esega ni gadrevi me dua nomu gauni ni dikevi o lako ga yani. Ena vanua ni dikevi oya era na qaravi iko na nasi mera kila se tiko vei iko na ivakatakilakila ni mate veitauvi ni COVID-19 se sega.

Na veivanua e rawa ni o lai dikevi kina e Lautoka oqo:

- Punjas Health Centre Carpark, Cakau Street
- Kamikamica Health Centre Carpark, Kamikamica Park
- Vakarauwai – Sigatabu Loma ni Aua: 8am-4pm
- Moniti - Friday Loma ni Aua: 8am-10pm

E na veimate tale eso mo lai dikevi ga ena vale ni bula se health clinic o dau qaravi tiko kina.

Na cava au rawa ni cakava me'u taqomaki au kina mai na mate veitauvi na COVID-19?

- Savata wasoma vakavinaka na ligamu ena sovu kei na wai se wainimate ni savaliga.
- Kua ni tara na matamu, ucumu, kei na gusumu.
- Me 1 na mita na nomu yawaki koya e vu se suru tiko.
- Ubia na gusumu ena tissue se na ilobi ni ligamu ena gauna kece o vu se suru kina.
- Kua ni wasea na itukutuku vuka ka veivakacalai baleta na mate veitauvi na COVID-19. Vakabauta ga na itukutuku e tabaki ena wase ni monalivaliva ni Tabacakakacaka ni Bula (www.health.gov.fj/) se na neitou iVola mata kei na website ni WHO website (www.who.int).

Kevaka o lesu mai ena dua na vanua e veitauvi tiko kina na mate veitauvi na COVID-19 ena loma ni 14 na siga sa oti, ka o sa tekivu vakila na matetaka, na vu kei na taqa ni nomu icegu, kusa ka qiri sara kina dua vei ira naba sa koto era.

Yalo vinaka mo qiri taumada ni bera ni o lako kina vanua veiqaravi ni Tabana ni Bula oya me tarova na kena dewavi ira na tu kina na mate e tiko vei iko.

Na naba kece oqo e baleti ira ga era lesu mai ena dua na vanua sa veitauvi tiko kina na mate veitauvi COVID-19 ka sa tiko vei ira na ivakatakilakila ni matetaka oya, se o a tarai koya e dua esa vakadeitaki ni tiko vua na COVID-19. Yalo vinaka sara kakua ni vakayagataka na naba oqo ena duatani tale na inaki.

iWasewase e Loma	2219905
iWasewase na Tokalau	2219906
iWasewase na Muaira	2219907
iWasewase na Vualiku	2219908